

Projev předsedy Senátu u Českého rozhlasu při příležitosti 79. výročí Pražského povstání (05.05.2024)

5.5.2024 - | Senát PČR

Před 79 lety 8. května 1945 ráno zaznělo ve vysílání Československého rozhlasu - „je právě sechš hodin“. A následně už bylo vysílání pouze české a hrály se zakázané české písničky. Další vývoj události byl velmi rychlý. Ve 12.33 hodin již zaznívá z rádia výzva hlasatele českého Rozhlasu Zdeňka Mančala „Voláme českou policii, české četnictvo a vládní vojsko na pomoc Českému rozhlasu!“ V 12:45 rádio už vysílalo: „Voláme vše české na pomoc Českému rozhlasu, esesáci zde vraždí české lidi...!“ Začal boj o Český rozhlas. Začalo Pražské povstání.

Sešli jsme se zde u budovy Českého rozhlasu, abychom si připomněli naše hrdiny, abychom si připomněli ty, co na barikádách bojovali a mnozí z nich na nich také padli. Sešli jsme se proto, abychom si připomněli hodnotu a význam odkazu Pražského povstání, jehož jsme se stali nositeli.

Boje na pražských barikádách v květnu 1945 jsou zásadní historickou událostí. Pražské povstání představuje počtem bojovníků i obětí největší bitvu českého národa za svobodu na vlastním území. Žádná větší bitva tady nebyla. Pražské povstání je dalším hrdinným vzepětím, ve kterém jsme dokázali, že náš lid a zejména naši vojáci se nikdy nesmířili s Mnichovskou dohodou a s potupnou kapitulací v roce 1938. Květnové povstání v Praze můžeme s hrdostí a sebevědomím srovnávat například s podobnými událostmi ve Varšavě a Paříži v srpnu 1944 či v italských velkoměstech jako Milán, Janov a Turín v dubnu 1945.

Při pražském květnovém povstání bojovali a umírali čeští vlastenci a díky Českému rozhlasu mohl sledovat tento hrdinný boj celý národ. Povstání mělo celonárodní charakter. Počet známých obětí činí v současné době bezmála 3 000, a toto číslo není konečné. Počet bojovníků a jejich podporovatelů, kteří se do Pražského povstání přímo nebo nepřímo zapojili, se potom dá počítat na desetitisíce, možná i statisíce.

Do boje se zapojili zklamaní a zrazení čeští vojáci, zklamaní tím, jak se chovali politici v roce 1938. Pražského povstání se aktivně účastnilo i více než 4 000 příslušníků českých policistů, na to se často zapomíná. Jedním z největších hrdinů Pražského povstání byla česká mládež – chlapci a děvčata bez bojového výcviku, vychovaní však Sokolem, Junákem, legionářskou legendou. My bychom na to neměli zapomínat.

Velitel Pražského povstání brigádní generál Karel Kutlvašr a je důležité si připomenout, co řekl na tiskové konferenci 22. května 1945:

„Barikády a společný boj se zbraní v ruce nás spojily ještě daleko více než samotná okupace. Společná a jednotná byla naše barikáda, jedno a společné bylo nebezpečí pro nás pro všechny. Rozhlas vysílal na jedné a společné vlně a všichni mu stejně a podobně rozuměli. Nebylo neshod ohledně cíle a konečného požadavku. Všichni byli tvrdě, zásadně, nekompromisně proti okupaci a Němcům... Ač všichni bojovníci na barikádách vykonali vzorně a hrdinsky svůj úkol bojovníků za svobodu, považuji za svou povinnost zvláště zdůraznit odvahu a statečnost české pražské mládeže. Chlapci a děvčata ve věku 16 až 18 let, nevycvičení, dokázali pravé divy udatnosti...“

Já to tady připomínám a ptám se tady, co my dnes? My dnes pořád splácíme dluh obětem. Je naší povinností a bytostným zájmem, abychom dokázali všechny oběti identifikovat a odčinili jsme tak nepochopitelné zastavení pátrání po obětech v roce 1948. Vojenskému historickému ústavu za jeho práci a vydání publikace „Padli na barikádách“ patří naše velké poděkování. Ale tím jeho práce nekončí. Je potřeba jasně říct, jak proběhlo Pražské povstání, kdo byl v čele odboje a kdo se do odboje zapojil. Je nutné připomenout si, že to bylo celonárodní povstání, že to byl odboj českého lidu.

Naší hlavní povinností a úkolem je však nezapomínat na odkaz povstalců – bojovníků Pražského povstání, kdy se společně a bez rozdílu hrdinně postavili zlu, diktátu a nesvobodě, přinesli oběti, získali respekt a zvítězili. Budiž to pro nás a naši současnost základním poučením. Nesmíme nikdy zapomenout na větu brigádního generála Karla Kutlvašra: *„Společná a jednotná byla naše barikáda, jedno a společné bylo nebezpečí pro nás pro všechny.“*

Děkuji Vám za pozornost a prosím nezapomeňme!

<https://www.senat.cz/zpravodajstvi/zprava.php?id=3724>